

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 16. května 2024 **odvolání obžalovaných** [REDAKCE], narozené [REDAKCE], a [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], a dále **odvolání státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích** podané v neprospěch obžalovaných [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], dříve [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], narozené [REDAKCE], [REDAKCE], dříve [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], [REDAKCE], dříve [REDAKCE], narozené [REDAKCE], proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. června 2023, čísla jednacího 20 T 9/2022-600, a rozhodl

takto:

I.

Z podnětu odvolání obžalovaných [REDAKCE] a [REDAKCE] a státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích se podle § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu napadený rozsudek **v celém rozsahu zrušuje** a podle § 259 odst. 1 trestního řádu se věc vrací soudu prvního stupně.

II.

Podle § 262 trestního řádu se Krajskému soudu v Českých Budějovicích nařizuje, aby věc byla projednána a rozhodnuta v jiném složení senátu.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 6. 2023, č. j. 20 T 9/2022-600 (*dále také jen „napadený rozsudek“*), byla **obžalovaná** [REDAKCE], rozená [REDAKCE], uznána vinnou zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku a byl jí podle § 283 odst. 4 trestního zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání deseti let, pro jehož výkon byla podle § 56 odst. 3 trestního zákoníku zařazena do věznice s ostrahou. Uvedeného zločinu se měla obžalovaná podle soudu prvního stupně dopustit tím, že přestože věděla, že kokain je omamnou látkou zařazenou v Seznamu I. Jednotné úmluvy o omamných látkách a v příloze č. 1 nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek, a k manipulaci s takovými látkami je potřeba zvláštního povolení, které neměla, ve spojení s organizovanou skupinou působící na minimálně na území České republiky, Spojených států amerických, Austrálie, pod příslibem dovolené zdarma a finanční odměny, poté, co ji v roce 2015 získala do cestující dvojice a poté na letiště Václava Havla v Praze Ruzyni odvezla dnes již pravomocně v Austrálii odsouzená [REDAKCE], narozená [REDAKCE], [REDAKCE] v době od 28.05.2015 do 09.06.2015 cestovala letecky společně s [REDAKCE] vybavena mobilním telefonem pro konspirační komunikaci o průběhu cesty, okolnostech ubytování, číslem bankovky sloužící k ověření totožnosti, a kapesným na cestu z Prahy z České republiky do Las Vegas v USA s přestupem ve Frankfurtu nad Mohanem

2. Naproti tomu byli napadeným rozsudkem obžalováni [REDACTED], dříve [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], dříve [REDACTED], podle § 226 písm. c) trestního řádu zproštění obžaloby státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích pro skutek spočívající v tom, že:

cesty byly realizovány prostřednictvím kurýrů, které náborovali a zajišťovali v České republice pod příslibem finanční odměny a dovolené zdarma, na získání kurýrů a jejich vybavení cestovními doklady, penězi, mobilním telefonem se podíleli [REDACTED], narozený [REDACTED], [REDACTED], narozená [REDACTED], [REDACTED], narozený [REDACTED], [REDACTED], narozený [REDACTED], případně další osoby,

cesty byly organizovány tak, že z kurýrů byla vytvořena dvojice, která byla vyslána na zahraniční pobyt, a to buď do USA, nebo do Thajska, dvojice musela hlásit [REDACTED] a [REDACTED] průběh cesty organizátorům [REDACTED] nebo [REDACTED], dále okolnosti ubytování a současně nahlásila číslo bankovky, kterou měla u sebe, kdy podle tohoto čísla byla identifikována osoba, která posléze manipulovala se zavazadly,

každá dvojice cestovala se čtyřmi kufry, které byly předmětem záměny za obdobná zavazadla, kdy navíc v obdržených kufrech se nacházelo zpravidla více než 10 kg heroinu nebo kokainu,

_____, _____, _____, _____, _____, _____
_____ a _____ alias _____ je vedeno u Krajského soudu v Českých
Budějovicích pod sp. zn. 20 T 34/2022,

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všetická.

a konkrétně byly uskutečněny nejméně tyto cesty:

5) v době od 18.11.2014 do 03.12.2014 odcestovali letecky z České republiky do Los Angeles v USA [redacted] (dříve [redacted]), které cestu zprostředkoval [redacted], nar. [redacted] (zemřel dne [redacted]), ale podrobnosti s ní projednal [redacted], narozený [redacted] (zemřel dne [redacted]), a [redacted], oběma byla slíbena dovolená zdarma a finanční odměna, v Los Angeles mělo dojít k záměně zavazadel a jejich vývozu do Austrálie, což však zrealizováno nebylo, protože výměna byla kriminální skupinou z bezpečnostních důvodů zrušena, ale přesto každý ze zúčastněných dostal odměnu 20 000 Kč;

6) v roce 2014 naverboval [redacted] k výše popsanému účelu další kurýrní dvojici, konkrétně [redacted] a [redacted], kteří vycestovali v době od 21. 11. 2014 do 6. 12. 2014 letecky z České republiky do Los Angeles v USA, opět pod příslibem dovolené zdarma a finanční odměny, ani v tomto případě však k záměně zavazadel nedošlo z bezpečnostních důvodů, přesto každému byla vyplacena odměna 20 000 Kč;

11) v době od 12. 2. 2015 do 26. 2. 2015 letecky z České republiky do Los Angeles v USA cestovala dvojice ve složení [redacted] a [redacted], v Los Angeles obdrželi zavazadla s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu po potvrzení totožnosti číslem bankovky a dopravili je letecky do Sydney v Austrálii, kde ukrytý kokain předali dalším osobám, vše proběhlo stejným způsobem jako u jiných dvojic;

14) v době od 3. 3. 2015 do 17. 3. 2015 dvojice [redacted] a [redacted], za stejných podmínek, odcestovala letecky z České republiky do Bangkoku v Thajsku, tentokrát obdrželi zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy heroinu a tímto způsobem ukrytý heroin letecky přepravili do Melbourne v Austrálii a předali nezjištěné osobě, k manipulaci se zásilkou došlo po identifikaci číslem bankovky, za cestu obdrželi finanční odměnu; k uskutečnění cesty je získal [redacted];

18) [redacted], narozená [redacted], našla dvojici [redacted] a [redacted], která v době od 17. 5. 2015 do 30. 5. 2015 odcestovala letecky z České republiky do Los Angeles v USA, po záměně zavazadel obdržela kufr s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu, zásilku letecky přepravila do Sydney v Austrálii, tam si ukrytý kokain převzaly další osoby, i této kurýrní dvojici byla přislíbena finanční odměna a dovolená zdarma;

19) další kurýrní dvojici obstarala také [redacted], narozená [redacted], šlo o [redacted] a [redacted], ti v době od 28. 5. 2015 do 9. 6. 2015 vycestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, kde skutečně obdrželi zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu, se zaměněnými zavazadly letecky odcestovali do Sydney v Austrálii, kde kokain předali dalším osobám; kurýrní dvojici byla přislíbena finanční odměna a dovolená zdarma;

23) v době od 12. 7. 2015 do 24. 7. 2015 [redacted], narozený [redacted] (jehož trestní věc je vedena pod sp. zn. 20 T 8/2022), a [redacted] odcestovali letecky z České republiky do USA, stejným způsobem a ze stejného motivu obdrželi zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu a ten dopravili do Sydney v Austrálii a předali dalším osobám; tuto kurýrní dvojici získali [redacted] a [redacted];

25) v době od 16.08.2015 do 28.08.2015 [redacted] a [redacted] odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, kde došlo k záměně zavazadel, poté odletěli do Sydney v Austrálii s kufr s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu, předávka dalším osobám byla realizována a za tuto aktivitu jim byla přislíbena finanční odměna a dovolená zdarma;

26) v roce 2015 získal [redacted] další kurýrní dvojici [redacted] a [redacted], (nyní [redacted], rozenou [redacted]), ti v době od 21. 8. 2015 do 2. 9. 2015 odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, zde obdrželi zavazadla s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu, s touto zásilkou odletěli do Sydney v Austrálii a tam kokain předali dalším osobám, takto si počínali

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všetická.

pod příslibem atraktivní dovolené zdarma a finanční odměny;

27) poté, co jim byla nabídnuta zahraniční dovolená zdarma a finanční odměna [REDACTED], v době od 22. 9. 2015 do 3. 10. 2015 [REDACTED] (nyní [REDACTED]) a [REDACTED] odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, tam převzali zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu a zásilku letecky přepravili do Sydney v Austrálii a předali vše dalším osobám;

30) v době od 13. 10. 2015 do 25. 10. 2015 [REDACTED] a [REDACTED] odletěli z České republiky do Bangkoku v Thajsku, kde obdrželi zavazadla s ukrytými více než 10 kilogramy heroinu a letecky ho přepravili do Aucklandu na Novém Zélandu, zásilku předali dalším osobám, motiv jednání byl stejný – majetkový prospěch v podobě dovolené zdarma a finanční odměny;

32) v době od 23. 10. 2015 do 5. 11. 2015 [REDACTED] a [REDACTED], které zajistil [REDACTED], odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, i oni převzali zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu a zásilku přepravili do Sydney v Austrálii, kde ji předali dalším osobám; i oni jednali ze zjištěných motivů v podobě dovolené zdarma a finanční odměny;

v němž byl státní zástupkyně spatřován zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchali obžalovaní [REDACTED], dříve [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], dříve [REDACTED].

3. Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích řádně a ve lhůtě předpokládané ustanovením § 248 odst. 1 trestního řádu podali odvolání obžalovaná [REDACTED], obžalovaný [REDACTED] a státní zástupkyně, a to v neprospěch všech shora jmenovaných zproštěných obžalovaných.
4. Obžalovaná [REDACTED] v písemném odůvodnění svého odvolání podaného proti výroku o vině a výroku o trestu napadenému rozsudku vytýká vady řízení, nesprávné zjištění skutkového stavu, nesprávnou právní kvalifikaci a nepřiměřenost trestu. Obžalovaná primárně namítá, že nebylo prokázáno, že by se dopustila jednání, které je jí kladeno za vinu. Obžalovaná nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že by převezla z USA do Austrálie kokain, navíc v množství převyšujícím 1000 gramů, resp. že by tak činila vědomě. Na rozdíl od ostatních kurýrů u obžalované soud prvního stupně shledal další upřesňující důkazy, za které považuje její komunikaci s panem [REDACTED] a kontakty na další obžalované či cestovní kancelář, získané z jejího mobilního telefonu, výpověď dalšího obžalovaného [REDACTED], který byl spolucestujícím obžalované, a výpověď svědka [REDACTED], který v průběhu řízení získal status spolupracujícího obviněného, a jehož výpověď soud považuje za stěžejní důkaz. U obžalované tak soud prvního stupně dospěl k závěru, že byla minimálně srozuměna s tím, že svým počínáním může spáchat žalovaný zvlášť závažný zločin spočívající v prevozu kokainu. Soud prvního stupně však otázku prokázání úmyslu v odůvodnění svého rozsudku zcela pomíjí. Soud prvního stupně dokonce ani v odůvodnění rozsudku netvrdí, že obžalovaná věděla o tom, že bude převážet kokain, když toliko uvádí, že obžalovaná cestovala s vědomím, že se bude podílet na transportu zakázaných komodit, kterou mohou být i drogy. Obžalovaná namítá, že takové vymezení úmyslu pro případné odsouzení je zcela nedostatečné, neboť pod transportem zakázaných komodit si můžeme představit i jiné komodity, než jsou drogy, a tedy obžalovaná mohla převážet cokoliv jiného než drogy, od diamantů, přes starožitnosti, počítačové čipy až po peníze. Dokonce se mohlo jednat o transport nezakázané komodity. Co přesně bylo v kufrech převáženo, zjištěno nebylo. Soud zcela rezignoval na svoji povinnost prokázat tuto základní premisu.
5. Pokud úmysl obžalované soud prvního stupně dovozuje z výpovědi obžalovaného [REDACTED], tak obžalovaná připomíná, že obžalovaný [REDACTED] nijak ve svých výpovědích netvrdil, že by obžalovaná

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všeticková.

říkala něco o tom, že spolu budou převážet drogy či zakázané komodity. Obžalovaný ■■■ dokonce vyvrací, že by do Austrálie s obžalovanou převáželi drogy, když ve své výpovědi jasně vypověděl, že vyměněné kufrы zkontroloval a žádné drogy nenašel. A pokud soud prvního stupně samotné převážení podezřelých kufrů u obžalovaného ■■■ (který přesto, že věděl, že se kufrы mění, byl u výměny přítomen, dále s nimi cestoval, a dokonce přijal i finanční odměnu) shledal z pohledu trestního práva jako nezávadné, tak není jediného důvodu, aby shodně nepostupoval i ve vztahu k obžalované. Pokud úmysl obžalované soud prvního stupně dovozuje z výpovědi svědka ■■■, pak ani jeho výpověď není způsobilá učinit závěr o tom, že obžalovaná věděla či chtěla převážet drogy, protože svědek ■■■ uvedl, že ani on sám nevěděl, co se konkrétně převáží, a že si pouze představoval, že by to mohly být drogy. O tom, že se převážejí drogy, se dozvěděl teprve po zadržení první dvojice až v roce 2016, tedy téměř až rok po vykonání cesty obžalované. Není tedy prokázáno, že by svědek ■■■ obžalované řekl, co bude převážet, aby mohla být alespoň srozuměna s tím, že převážením drog poruší zákonem chráněný zájem. V této souvislosti obžalovaná poukazuje na skutečnost, že svědek ■■■ ji ve své první výpovědi vůbec jako kurýra neoznačil a rozpomněl se na ni až v průběhu trestního řízení, což samo o sobě snižuje věrohodnost jeho výpovědi ve vztahu k její osobě. Obžalovaná namítá, že z výpovědi svědka ■■■ nelze úmysl obžalované převážet kokain nijak dovodit. Obžalovaná akcentuje, že tím výčet důkazů uvedených soudem prvního stupně v napadeném rozsudku ve vztahu k obžalované končí, a tedy lze uzavřít, že z těchto důkazů nebylo možné úmysl obžalované převážet drogy dovodit. Soud prvního stupně tedy podle názoru obžalované dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a bylo tak rozhodnuto na základě nesprávných skutkových zjištění, resp. skutková zjištění v napadeném rozsudku týkající se úmyslu obžalované jsou minimálně nejasná a neúplná.

6. V návaznosti na shora uvedené pak obžalovaná soudu prvního stupně dále vytýká, že napadeným rozsudkem porušil ustanovení trestního zákona, když obžalovanou shledal vinnou ze spáchání zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, neboť neoprávněně vyvezla, provezla a pro jiného přechovávala omamnou látku, takový čin spáchala ve velkém rozsahu a ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, přesto, že soud prvního stupně sám dospěl toliko k závěru, že obžalovaná cestovala s vědomím, že se bude podílet na transportu zakázaných komodit, kterými mohou být i drogy. Úmysl převážet např. peníze nebo počítačové čipy rozhodně nezakládá úmysl převážet drogy. A pokud ani z žádného jiného důkazu se nepodává, že by obžalovaná měla vědět, že předmětem převozu budou drogy, nelze ji za výše uvedený zločin odsoudit.
7. Obžalovaná napadenému rozsudku dále vytýká, že soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním ohledně stanovení minimálního množství drogy, které měla převážet, kdy toto množství u obžalované bez jakéhokoliv důkazu stanovil na minimální hranici pro splnění kvalifikačního znaku tzv. velkého rozsahu, tj. na 1 000 gramů kokainu. Pokud soud prvního stupně s odkazem na judikaturu minimálního množství kokainu odvozuje z nákladů vynaložených na jednu cestu a nutnosti dosažení minimálního zisku, tak se jedná o nesprávný výpočet, který ve vztahu ke stanovení minimálního množství převáženého kokainu nemůže obstát, neboť k dosažení slušného zisku by zcela nepochybně postačovalo převážet např. i 500 gramů kokainu, kdy dále podrobně uvádí výpočet zisku s ohledem na prodejní cenu kokainu v Austrálii. Namítá, že pokud soud prvního stupně chtěl při stanovení množství vycházet z nákladů na přepravu a z očekávaného zisku, pak v souladu se zásadou in dubio pro reo (na kterou sám v rozsudku odkazuje) nutně musel dojít k menšímu množství drogy, které mohl mít za prokázané, že kurýři převáželi, než jím zvolených 1 000 gramů. Soud prvního stupně tedy neprokázal, jaké minimální množství drogy obžalovaná měla převážet a v tomto směru jsou jeho skutková zjištění nesprávná, resp. tato jsou minimálně nejasná a neúplná.
8. Pokud by se odvolací soud neztotožnil s výše uvedenými argumenty, pak uložený trest obžalovaná považuje za nepřiměřeně přísný.

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všetická.

9. S ohledem na shora uvedené skutečnosti proto obžalovaná [REDAKCE] navrhuje, aby Vrchní soud v Praze, jako soud odvolací, napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně.
10. Obžalovaný [REDAKCE] ve svém odvolání brojí proti tomu, že byl obžaloby zproštěn podle § 226 písm. c) trestního řádu, ačkoliv podle jeho názoru mělo u něho dojít ke zproštění z důvodu uvedeného v § 226 písm. a) trestního řádu, když tento je pro něho příznivější.
11. Státní zástupkyně pak v odůvodnění svého odvolání vyjádřila nesouhlas se zprošťujícími výroky napadeného rozsudku (tedy výroky týkajícími se všech obžalovaných uvedených v tomto prvostupňovém rozsudku, vyjma obžalované [REDAKCE], jíž se její odvolání netýká). Státní zástupkyně úvodem svého odvolání poukázala na to, že obžaloba byla původně podána na 58 osob, z nichž některé uzavřely dohodu o vině a trestu, aby pak zbývající skupina ostatních obžalovaných byla rozdělena na čtyři skupiny k samostatnému projednání a rozhodnutí, přičemž polemizovala s nelogickým vyloučením trestních věcí (způsobem rozdělení obžalovaných) a označila napadený rozsudek za nepřehledný a nepřezkoumatelný, když z jeho odůvodnění je sice patrné, jaké důkazy nalézací soud provedl, ale není zřejmé, proč rozhodl tak, jak rozhodl, či když na stranách 114. a 115. stručně rozepsal, proč shledal vinu a u koho (a to ve všech čtyřech věcech), přitom však vychází z důkazů v obecném rozměru a jen okrajově se dotýká jednotlivých osob. Podle státní zástupkyně se jedná o úvahy nadbytečné, když většina citovaných osob je souzena v jiných skupinách, a spíše by podle ní mělo být zdůvodněno, proč je ten který obžalovaný zproštěn.
12. Soud prvního stupně měl podle státní zástupkyně nejprve vyhodnotit, zda obžalovaní věděli či mohli vědět, z jakého důvodu je cesta organizována, a zda mohli z okolností usoudit, že kromě toho, že jde o nelegální přepravu nějakého zboží, se jedná o přepravu omamné a psychotropní látky, bez ohledu na znalost konkrétního druhu drogy, tedy zda šlo o heroin nebo kokain. Státní zástupkyně poukázala na to, že i svědek [REDAKCE] připustil, že jednotliví kurýři vůbec nemuseli o této okolnosti vědět, neboť nikdo z těch, kdo byl do obchodu zapojen, o tom nemluvil. On sám tušil, ale raději vědět nechtěl. Teprve v souvislosti se zadržením dvojic v Austrálii a v USA se přímo zeptal obžalovaného [REDAKCE] ([REDAKCE]) a dostalo se mu odpovědi, že jde o drogy a jakého druhu. Na druhé straně podle státní zástupkyně všechny okolnosti cesty – žádná platba, naopak peníze na cestu jako kapesné, a to nemalé částky, často spolu cestují lidé, kteří se neznají, dvojice je vybavena zavazadly, mobilním telefonem, má se identifikovat číslem bankovky, má podávat hlášení o průběhu cesty, záměna zavazadel, délka cesty je v evidentním rozporu s dobou pobytu v jednotlivých tak vzdálených destinacích - mohly a měly vzbudit pochybnost o tom, co je to za akce a zda je legální. Našli se oslovení lidé, kteří po zjištění podrobností raději odmítli se takové cesty účastnit nebo v průběhu cesty raději odmítli dále pokračovat. Státní zástupkyně má za to, že byly vytvořeny všechny předpoklady, aby rozumně uvažující člověk zvážil rizika a pro případ, že se nechtěl dostat do rozporu se zákonem, účast na takové akci odmítl, přičemž o rozumové vyspělosti žádného z obžalovaných v průběhu celého řízení nevznikla pochybnost. Podle státní zástupkyně obžalovaní jednali nejméně v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, neboť všichni věděli (vedly je k takovému závěru okolnosti cesty), že v zaměněných kufrech je převáženo cosi, co nelze uložit do zavazadla transparentním způsobem. Možností, co by to mohlo být, je skutečně několik, nicméně jako jediný závěr, s ohledem na charakter přepravovaného zboží a okolnosti přepravy, se podle státní zástupkyně nabízí, že to byla právě droga. Všichni měli stejné podmínky účasti na exotické „dovolené“, tj. nic neplatili, dostali kapesné, mobilní telefon, zavazadla, která vyměnili, podávali zprávy o průběhu cesty. Všichni také věděli, že s omamnými a psychotropními látkami lze obchodovat jen ve výjimečných případech a na základě zvláštního povolení, neboť se jedná o obecně platnou znalost. Všichni věděli, že způsob realizace cesty nevede k závěru o legálnosti takového počínání. Vidina dovolené ve vzdálených destinacích zdarma však byla příliš lákavá. Všichni obžalovaní věděli, že svým jednáním mohou způsobit porušení zájmu, který je chráněn trestním zákoníkem, totiž že v době činu neoprávněně dovezli, vyvezli, provezli,

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všetická.

zprostředkovali nebo pro jiného přechovávali omamnou nebo psychotropní látku, v tomto konkrétním případě heroin nebo kokain, a pro případ, že takový následek způsobí, s tím byli srozuměni.

13. Dále se státní zástupkyně ve svém odůvodnění odvolání věnuje podrobně procesní pozici [REDACTED], obsahu jeho výpovědi a skutkovým zjištěním, které soud mohl na základě nich učinit. Stejně tak rozebírá poznatky vycházející z jiných důkazů, aby v jejich světle reagovala na verze obhajoby jednotlivých obžalovaných osob. Vysvětluje rovněž, jakým způsobem lze podle jejího názoru dedukovat minimální množství a druh přepravované drogy - kokainu či heroinu. Státní zástupkyně vyjádřila názor, že soud prvního stupně přejal obhajobu obžalovaných bez přihlédnutí k běžné praxi na letištích, konkrétním okolnostem činu a výpovědím některých svědků- osob, které při shodné nabídce vyvodily, že se jedná o nelegální záležitost související s drogami, a to s tím, že je přesvědčena o tom, že jí popsané okolnosti bez pochybností prokazují vinu obžalovaných. Vyjádřila podiv nad tím, že u obžalované [REDACTED] soud prvního stupně odkazuje jako na usvědčující důkaz na výpověď obžalovaného [REDACTED], který vypověděl, že věděl, že došlo k záměně zavazadel a že je v nich kontraband, přesto v cestě pokračoval, a i přes výše uvedenou výpověď byl obžaloby zproštěn. Rovněž poukazuje na nelogičnost výpovědi obžalovaného [REDACTED] a počet cest, které společně s obžalovanou [REDACTED] uskutečnil. V této souvislosti poukazuje i na váhový rozdíl u zavazadel jmenovaných.
14. Proto státní zástupkyně navrhla, aby Vrchní soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně v části, která se týká obžalovaných [REDACTED], dříve [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], dříve [REDACTED], kteří byli podle § 226 písm. c) trestního řádu zproštěni obžaloby, zrušil podle § 258 odst. 1 písm. b), písm. d), písm. e), odst. 2 trestního řádu a podle § 259 odst. 1, odst. 5 písm. a) trestního řádu věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k novému projednání a rozhodnutí.
15. K odvolání státní zástupkyně se vyjádřil obžalovaný [REDACTED] prostřednictvím své obhájkyne. Obžalovaný považuje podané odvolání státní zástupkyně za nedůvodné a nesouhlasí s tím, že by rozsudek soudu prvního stupně byl „nepřehledný a nepřezkoumatelný“. Podstatou podaného odvolání jsou tytéž námitky, které byly uplatněny již v řízení před soudem prvního stupně a s nimiž se soud v napadeném rozsudku vypořádal. Ve vztahu k obžalovanému nelze souhlasit s tím, že obžalovaný svým jednáním naplnil všechny znaky skutkové podstaty zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku. Především nelze mít za prokázané naplnění subjektivní stránky trestného činu, kdy u zvláště závažného zločinu zákon vyžaduje úmyslné jednání pachatele (byť postačí úmysl nepřímý). Z důkazů provedených před soudem prvního stupně nelze dovést, že obžalovaný [REDACTED] jednal minimálně v nepřímém úmyslu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, tj. že věděl, že svým jednáním může porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem způsobit a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. V případě obžalovaného není dána ani složka vědění ani složka srozumění, resp. žádná nebyla prokázána. Z provedeného dokazování před soudem prvního stupně nevyplynulo ani to, že obžalovaný byl minimálně srozuměn s tím, že způsobem uvedeným v § 283 odst. 1 trestního zákoníku nakládá s narkotiky. Úmyslné jednání obžalovaného není prokázáno žádnými přímými důkazy ani souvislým řetězcem důkazů nepřímých. Za prokázané nelze mít ani to, že obsahem zaměněných zavazadel byla skutečně droga, a to v množství nejméně 10 kg. Vědomost obžalovaného o tom, že v průběhu cesty došlo k výměně zavazadel, neprokazuje to, že obžalovaný věděl, popř. byl srozuměn s tím, že obsahem zavazadel je droga a v jakém konkrétním množství. Způsob, jakým státní zástupkyně v podaném odvolání odvozuje množství (údajně) přepravované drogy, lze označit pouze za hypotézu, která nepostačuje ke zjištění určitého množství drogy v každém jednotlivém případě (tedy ani ve vztahu k obžalovanému [REDACTED]) jako podklad pro

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všetická.

odsuzující výrok rozsudku. S ohledem na shora uvedené obžalovaný [REDAKCE] navrhuje, aby odvolací soud odvolání státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích zamítl.

16. K odvolání státní zástupkyně se rovněž vyjádřili obžalovaní [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] prostřednictvím svých obhájců. Uplatnili obdobou argumentaci jako obžalovaný [REDAKCE] a i oni navrhli, aby odvolací soud odvolání státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích zamítl.
17. Vrchní soud v Praze z podnětu uvedených odvolání obžalovaných a státní zástupkyně přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadených výroků, zejména správnost postupu řízení, které jejich vyhlášení předcházelo, a to jak z hlediska vytýkaných vad, tak z hlediska vad v odvolání nevytýkaných, ale správnost napadených výroků ovlivňujících, jak mu ukládá ustanovení § 254 trestního řádu. Odvolací soud shledal, že již řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, soud prvního stupně zatížil takovými vadami, pro které bylo namístě napadený rozsudek v plném rozsahu zrušit podle § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu a věc podle § 259 odst. 1 trestního řádu vrátit soudu prvního stupně, aby ji znovu a v jiném složení senátu projednal a rozhodl podle ustanovení § 262 trestního řádu.
18. Odvolací soud dospěl k závěru, že trestní věc shora jmenovaných obžalovaných byla projednána a rozhodnuta způsobem, který nezabezpečil spravedlivý a nestranný proces, jenž zaručují a vyžadují čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (*dále jen „Úmluva“*), čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod (*dále jen „Listina“*) či základní zásady trestního řízení uvedené v ustanovení § 2 trestního řádu, především pak v odst. 2, podle něhož, dokud není pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen, či odst. 4, podle kterého se trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a svobodách, jimiž je Česká republika vázána. Soud prvního stupně rovněž nerespektoval ustanovení § 126 a § 127 trestního řádu.
19. Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že v této trestní věci byla dne 24. 2. 2020 státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích (*dále také jen „soud prvního stupně“, „krajský soud“ či „nalézací soud“*) podána obžaloba sp. zn. KZV 15/2017 na celkem 58 obžalovaných (a to i na dvě osoby, které již před podáním obžaloby zemřely - [REDAKCE] a [REDAKCE]), přičemž věc byla původně u krajského soudu vedena pod sp. zn. 20 T 7/2020. V uvedené věci pak bylo rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 3. 2022, č. j. 20 T 7/2020-12622 ve vztahu k šesti obviněným ([REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]) rozhodnuto o schválení dohody o vině a trestu uzavřené mezi nimi a státní zástupkyní, přičemž rozsudek nabyl právní moci již dne 9. 3. 2022 a vydal jej senát ve složení: JUDr. Olga Smrčková, jakožto předsedkyně senátu a Bc. Dušan Bouchal a Jana Božovská, jakožto přísedící.
20. V citovaném rozsudku o schválení dohody o vině a trestu je pak mimo jiné v odsuzující části týkající se obviněného [REDAKCE] (nyní již pravomocně odsouzeného) konstatováno, že tento a [REDAKCE], nar. [REDAKCE], v době přesně nezjištěné, nejméně od poloviny roku 2014 do března 2016 „společně organizovali kurýrní cesty do zahraničí s cílem přepravovat kokain nebo heroin, že cesty byly realizovány prostřednictvím kurýrů, které náborovali a zajišťovali v České republice pod příslibem finanční odměny.....cesty byly organizovány tak, že z kurýrů byla vytvořena dvojice, která byla vyslána na zahraniční pobyt, a to buď v USA, nebo v Jižní Asii, zde došlo k záměně zavazadel tak, že v USA v novém kufru byl ukryt kokain a v Jižní Asii heroin, nová zavazadla kurýrní dvojice přepravila do Austrálie nebo na Nový Zéland, kde zásilku podle pokynů prostřednictvím speciálního mobilního telefonu, jímž byli vybaveni před cestou, doručili, každá dvojice cestovala se čtyřmi kufrů, které byly předmětem záměny za obdobná zavazadla, kdy navíc

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všeticková.

v obdržených kufrech se nacházelo zpravidla více než 10 kg heroinu nebo kokainu, všichni zúčastnění věděli, že se jedná o přepravu narkotik, tato znalost plynula nejméně ze způsobu organizování cesty i ze záměny zavazadel a komunikace v průběhu cesty s jejími organizátory prostřednictvím zvláštních mobilních telefonů“, přičemž další části (odsuzující) skutkové věty rozsudku o schválení dohody týkající se [REDAKCE] obsahují konkrétní popis 37 tzv. kurýrních cest, mezi nimž je popsáno:

pod bodem 5) v době od 18.11.2014 do 03.12.2014 odcestovali letecky z České republiky do Los Angeles v USA [REDAKCE], narozená [REDAKCE] (v inkrimované době [REDAKCE]), které cestu zprostředkoval [REDAKCE], narozený [REDAKCE], ale podrobnosti s ní projednal [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozený [REDAKCE], oběma byla slíbena dovolená zdarma a finanční odměna, v Los Angeles mělo dojít k záměně zavazadel a jejich vývozu do Austrálie, což však zrealizováno nebylo, protože výměna byla kriminální skupinou z bezpečnostních důvodů zrušena, ale přesto každý ze zúčastněných dostal odměnu 20 000 Kč,

pod bodem 6) v roce 2014 naverboval [REDAKCE], narozený [REDAKCE], k výše popsanému účelu další kurýrní dvojici, konkrétně [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozenou [REDAKCE], kteří vycestovali v době od 21. 11. 2014 do 6. 12. 2014 letecky z České republiky do Los Angeles v USA, opět pod příslibem dovolené zdarma a finanční odměny, ani v tomto případě však k záměně zavazadel nedošlo z bezpečnostních důvodů, přesto každému byla vyplacena odměna 20 000 Kč,

pod bodem 11) v době od 12.02.2015 do 26.02.2015 letecky z České republiky do Los Angeles v USA cestovala dvojice ve složení [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], v Los Angeles obdrželi zavazadla s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu po potvrzení totožnosti číslem bankovky a dopravili je letecky do Sydney v Austrálii, kde ukrytý kokain předali dalším osobám, vše proběhlo stejným způsobem jako u jiných dvojic,

pod bodem 14) v době od 3. 3. 2015 do 17. 3. 2015 dvojice [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], za stejných podmínek, odcestovala letecky z České republiky do Bangkoku v Thajsku, tentokrát obdrželi zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy heroinu a tímto způsobem ukrytý heroin letecky přepravili do Melbourne v Austrálii a předali nezjištěné osobě, k manipulaci se zásilkou došlo po identifikaci číslem bankovky, za cestu obdrželi finanční odměnu; k uskutečnění cesty je získal [REDAKCE], narozený [REDAKCE],

pod bodem 18) [REDAKCE], narozená [REDAKCE], našla dvojici [REDAKCE], narozená [REDAKCE], a [REDAKCE], narozený [REDAKCE], kteří v době od 17. 5. 2015 do 30. 5. 2015 odcestovali letecky z České republiky do Los Angeles v USA, po záměně zavazadel obdrželi kufry s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu, zásilku letecky přepravili do Sydney v Austrálii, tam si ukrytý kokain převzaly další osoby, i této kurýrní dvojici byla přislíbena finanční odměna a dovolená zdarma,

pod bodem 19) další kurýrní dvojici obstarala také [REDAKCE], narozená [REDAKCE], šlo o [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], a [REDAKCE], narozenou [REDAKCE], ti v době od 28.05.2015 do 09.06.2015 vycestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, kde skutečně obdrželi zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu, se zaměněnými zavazadly letecky odcestovali do Sydney v Austrálii, kde kokain předali dalším osobám; kurýrní dvojici byla přislíbena finanční odměna a dovolená zdarma,

pod bodem 23) v době od 12. 7. 2015 do 24. 7. 2015 [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], odcestovali letecky z České republiky do USA, stejným způsobem a ze stejného motivu obdrželi zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu a ten dopravili do Sydney v Austrálii a předali dalším osobám; tuto kurýrní dvojici získali [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE],

pod bodem 25) v době od 16. 8. 2015 do 28. 8. 2015 [REDAKCE], narozený [REDAKCE],

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všeticková.

a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, kde došlo k záměně zavazadel, poté odletěli do Sydney v Austrálii s kufry s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu, předávka dalším osobám byla realizována a za tuto aktivitu jim byla přislíbena finanční odměna a dovolená zdarma,

pod bodem 26) v roce 2015 získal [REDAKCE], narozený [REDAKCE], další kurýrní dvojici a to [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], ti v době od 21. 8. 2015 do 2. 9. 2015 odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, zde obdrželi zavazadla s ukrytými více než 10 kilogramy kokainu, s touto zásilkou odletěli do Sydney v Austrálii a tam kokain předali dalším osobám, takto si počínali pod příslibem atraktivní dovolené zdarma a finanční odměny,

pod bodem 27) poté, co jim byla nabídnuta zahraniční dovolená zdarma a finanční odměna [REDAKCE], narozená [REDAKCE], v době od 22. 9. 2015 do 3. 10. 2015 [REDAKCE], narozená [REDAKCE], a [REDAKCE], narozený [REDAKCE], odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, tam převzali zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu a zásilku letecky přepravili do Sydney v Austrálii a předali vše dalším osobám,

pod bodem 30) v době od 13. 10. 2015 do 25. 10. 2015 [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], odletěli z České republiky do Bangkoku v Thajsku, kde obdrželi zavazadla s ukrytými více než 10 kilogramy heroinu a letecky ho přepravili do Aucklandu na Novém Zélandu, zásilku předali dalším osobám, motiv jednání byl stejný – majetkový prospěch v podobě dovolené zdarma a finanční odměny,

pod bodem 32) v době od 23. 10. 2015 do 5. 11. 2015 [REDAKCE], narozený [REDAKCE], a [REDAKCE], narozená [REDAKCE], které zajistil [REDAKCE], narozený [REDAKCE], odcestovali letecky z České republiky do Las Vegas v USA, i oni převzali zavazadla s ukrytými nejméně 10 kilogramy kokainu a zásilku přepravili do Sydney v Austrálii, kde ji předali dalším osobám; i oni jednali ze zjištěných motivů v podobě dovolené zdarma a finanční odměny.

21. Jedná-li se o ostatní spoluobviněné, na které byla podána společná obžaloba, soud prvního stupně jejich trestní věci podle § 23 odst. 1 trestního řádu vyloučil ze společného řízení, přičemž tak samostatně byla nadále pod sp. zn. 20 T 9/2022 vedena trestní věc obžalovaných uvedených výše.
22. Ve věci vedené pod sp. zn. 20 T 9/2022 pak bylo konáno hlavní líčení a prováděno dokazování ve dnech 2. 1. 2023, 3. 1. 2023, 4. 1. 2023, 9. 1. 2023, 24. 4. 2023, 25. 4. 2023 v senátu ve složení: předsedkyně senátu - JUDr. Olga Smrčková, přísedící - Ing. Hana Vodňanská, Jaroslava Sýkorová - náhradní přísedící – Jana Božovská, Bc. Marie Čapkova, Marie Drusková. Dne 29. 6. 2023 bylo konáno hlavní líčení (senát ve složení: předsedkyně senátu - JUDr. Olga Smrčková, přísedící - Ing. Hana Vodňanská, Jaroslava Sýkorová), kdy došlo nejen k doplnění dokazování ve smyslu § 218 odst. 1 trestního řádu, ale i k závěrečným řečem, poskytnutí práva posledního slova přítomným obžalovaným a vyhlášení napadeného rozsudku, a to aniž by po skončení závěrečných řečí a posledních slovech obžalovaných předsedkyně senátu hlavní líčení přerušila za účelem závěrečné porady rozhodujícího senátu.
23. Jak plyne ze shora uvedeného, odvolací soud musí akcentovat, že se na projednání a rozhodnutí této trestní věci podílela jako předsedkyně senátu soudkyně JUDr. Olga Smrčková, u níž objektivně nastaly pochybnosti o její nestrannosti za situace, když ve svém přechodím meritorním rozhodnutí (rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 3. 2022, č. j. 20 T 7/2020-12622) vztahujícím se k osobám spoluobviněných předčasně presumovala také vinu obžalovaných v této věci. Totéž však lze konstatovat o účasti náhradní přísedící Jany Božovské při projednání této věci, která se však sama na napadeném meritorním rozhodnutí nepodílela.
24. Odvolací soud musí akcentovat, že výše uvedený závěr zrcadlí aktuální posun v rozhodování Nejvyššího soudu. Před a po vyhlášení napadeného rozsudku byla Nejvyšším soudem vydána rozhodnutí vztahující se k dané problematice se stanovisky a závěry, jako je usnesení Nejvyššího

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všeticková.

soudu ze dne 7. 6. 2023, sp. zn. 5 Tdo 459/2023 či ze dne 19. 9. 2023 sp. zn. 8 Tdo 546/2023.

25. Tato rozhodnutí již zdůrazňují „význam práva obviněného na spravedlivý (fair) proces zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále též jen "Listina") a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též jen "Úmluva"), na něž je nezbytné brát zřetel v průběhu celého trestního řízení. Nedílnou součástí tohoto práva je záruka, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, přičemž nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát. Nestranností soudce je rozuměna nepodjatost rozhodujícího subjektu ve vztahu ke konkrétním účastníkům či k předmětu řízení a rozlišujeme u nestrannosti její subjektivní a objektivní rovinu. V subjektivní rovině je vyjádřen vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o němž je schopen relativně přesně referovat pouze soudce sám. Objektivní rovina nestrannosti soudce odráží, zda reálně (ne)existují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým nikoliv nezájatým vztahem k věci disponuje (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04, uveřejněný pod č. 121 ve svazku 34 Sbírký náleží a usnesení Ústavního soudu). Také Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře vychází z dvojího testu nestrannosti soudce, a to ze subjektivního a objektivního testu (srov. rozsudek ze dne 22. 4. 1994 ve věci *Saraiva de Carvalho vs. Portugalsko*, č. stížnosti 15651/89, nebo rozsudek ze dne 20. 5. 1998 ve věci *Gautrin a další vs. Francie*, č. stížnosti 21257/93, 21258/93, 21259/93 a 21260/93). Současně platí, že vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti.“
26. V kontextu rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva (dále také jen „ESLP“) i Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/343 (dále také jen „Směrnice“) se pak Nejvyšší soud v uvedených rozhodnutích zabývá tím, zda a v jakých případech výroky o vině jiných obviněných, právě např. účastníků dohod o vině a trestu, zahrnující také okolnosti jednání dalších osob (o jejichž vině doposud rozhodnuto nebylo) svědčí o předjímaní naplnění jejich trestní odpovědnosti za trestnou činnost kvalifikovanou právě až později v rozsudku, který se jich týká. Nejvyšší soud připomíná, že „Směrnice ukládá členským státům Evropské unie zajistit, aby byla podezřelá nebo obviněná osoba považována za nevinnou, dokud její vina nebyla prokázána zákoným způsobem (čl. 3), a aby přijaly opatření nezbytná k zajištění toho, aby do doby prokázání viny podezřelý nebo obviněný osobě zákoným způsobem nebyla tato osoba ve veřejných prohlášeních orgánů veřejné moci a soudních rozhodnutích jiných než o vině, označována za vinnou (čl. 4 odst. 1 citované Směrnice). Směrnice však, jak konstatoval Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 5. 9. 2019 ve věci C-377/18, neobsahuje konkrétní vodítka pro určení, zda je či není určitá osoba v soudním rozhodnutí označena za vinnou ve smyslu čl. 4 odst. 1 Směrnice. Proto Soudní dvůr Evropské unie pro daný účel, tj. jak vyložit čl. 4 odst. 1 Směrnice, odkázal na judikaturu ESLP týkající se čl. 6 odst. 2 Úmluvy. ESLP zaujal ve své rozhodovací praxi právní názor, že zásada presumpce nevinny je porušena, jestliže soudní rozhodnutí či úřední akt týkající se osoby obviněného v případě, že nebyl vydán pravomocný odsuzující rozsudek, jasným způsobem konstatuje, že dotčená osoba spáchala předmětný trestný čin. ESLP přitom zdůraznil význam formulace zvolené soudními orgány, ale i význam konkrétních okolností, za jakých byla tato formulace použita, a povahy či kontextu předmětného řízení. Ačkoli ESLP uznal, že ve složitých trestních řízeních, která se týkají více podezřelých, kteří nemohou být souzeni společně, je možné, že za účelem posouzení viny obviněných je nezbytné zmínit účast třetích osob, o jejichž vině může být rozhodováno samostatně, přesto trval na tom, že soud by neměl uvést více informací, než je nezbytné k analyzování právní odpovědnosti osob, o nichž aktuálně rozhoduje. Také odůvodnění soudních rozhodnutí musí být formulováno tak, aby se zabránilo možnému předčasnému rozhodnutí o vině dotčených třetích osob, což by později mohlo ohrozit spravedlivé posouzení obvinění vznesených proti nim v jiném řízení (srov. zejména rozsudek ESLP ze dne 27. 2. 2014 ve věci *Karaman proti Německu*, č. stížnosti 17103/10, rozsudek ESLP ze dne 23. 2. 2016 ve věci *Navalnyj a Oficerov proti Rusku*, č. stížnosti 46632/13 a 28671/14). Významným argumentem pro tento výklad je také skutečnost, že další osoby, které nejsou účastníky řízení, o nichž se soudy (jiné orgány) zmiňují, jsou zbaveny možnosti jakékoli obrany proti tvrzení soudního či jiného orgánu o jejich účasti na trestné činnosti (srov. opět rozsudek ESLP ze dne 27. 2. 2014 ve věci *Karaman proti Německu*, č. stížnosti 17103/10). Soudní dvůr Evropské unie k řešené otázce v podstatě shrnul své úvahy v jeho rozsudku ze dne 5. 9. 2019 ve věci C-377/18 tak, že čl. 4 odst. 1 Směrnice musí být vykládán

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všeticková.

v tom smyslu, že nebrání, aby dohoda, v níž obviněný doznává svou vinu výměnou za snížení trestu a která musí být schválena vnitrostátním soudem, výslovně jmenovala jako spolupachatele dotčeného trestného činu nejen tuto osobu, ale i další obviněné, kteří svou vinu nedoznali a je proti nim vedeno samostatné trestní řízení, je-li jejich uvedení v této dohodě nezbytné ke kvalifikaci právní odpovědnosti osoby, která uvedenou dohodu uzavřela, a uvádě-li tato dohoda jasným způsobem, že tyto jiné osoby jsou stíhány v rámci samostatného trestního řízení a jejich vina nebyla zákonným způsobem prokázána. Jde o určité vodítko pro dodržení čl. 4 odst. 1 Směrnice, který sice primárně nebrání tomu, aby v dohodě o vině a trestu byla zmíněna účast jiných obviněných, avšak pouze při dodržení minimálně dvou stěžejních sdělení, tedy že tyto jiné osoby jsou stíhány v rámci samostatného trestního řízení a jejich vina zatím nebyla zákonným způsobem prokázána“.

27. Uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu se věnují dané problematice i ve světle rozsudku ESLP ze dne 25. 11. 2021 ve věci Mucha proti Slovensku (č. stížnosti 63703/19), kde je akcentováno, že: „*V tomto rozsudku z poslední doby se ESLP zabýval otázkou, jestli v případě stěžovatele nedošlo k porušení jeho práva na projednání věci nestranným soudem a práva na presumpci neviny ve smyslu čl. 6 Úmluvy tím, že byl za trestné činy odsouzen stejným senátem, který předtím schválil dohodu o vině a trestu ohledně dalších osob, které se k těmto trestným činům samy doznaly. ESLP dospěl k závěru, že odsuzující rozsudky schvalující dohody o vině a trestu spolupachatelů stěžovatele byly vzhledem ke svému znění na újmu stěžovatelovy presumpce neviny, neboť obsahovaly podrobný popis skutků, kterými měli procesně dosud „neviní obvinění“ spolupachatelé trestné činy spáchat, včetně role, kterou v nich hrál stěžovatel jako spolupachatel, a dále proto, že přesný popis některých jimi spáchaných trestných činů byl shodný s přesným skutkovým popisem trestných činů připisovaných stěžovateli. Ačkoli rozsudek schvalující dohody o vině a trestu neobsahuje samotný závěr o vině stěžovatele, je třeba na něj nablížit se zřetelem ke znakům skutkových podstat daných trestných činů. ESLP dále rozsudku schvalujícímu dohody o vině a trestu vytkl, že se v něm nikde neobjevuje žádná formulace ani jiné vysvětlení v tom smyslu, že stěžovatelova vina nebyla dosud pravomocně prokázána. Zásadní rozdíl je totiž třeba činit mezi tvrzením, že někdo je pouze podezřelý ze spáchání trestného činu, a jasným prohlášením, že se dotčená osoba dopustila daného trestného činu, aniž byla pravomocně odsouzena (srov. bod 57. citovaného rozsudku). ESLP ve věci Mucha proti Slovensku s odkazem na shora citovaný rozsudek téhož soudu ze dne 27. 2. 2014 ve věci Karaman proti Německu, č. stížnosti 17103/10, připustil, že ve složitých trestních řízeních vedených proti více osobám, které nejsou souzeny společně, může být vyjádření soudu prvního stupně o účasti třetích osob, o jejichž vině bude rozhodnuto později, nezbytné pro posouzení viny souzených osob. Zároveň však zdůraznil, že pokud mají být takové skutečnosti uvedeny, soud by neměl poskytnout více informací, než je nutné pro posouzení právní odpovědnosti obviněných, přičemž ve věci Mucha proti Slovensku ESLP zpochybnil nutnost stěžovatele individuálně označit, pro právní kvalifikaci žalovaných skutků postačovalo uvést účast spolupachatele se specifickým postavením nebo úlohou (srov. body 58., 59. citovaného rozsudku). Odsouzení stěžovatelových spolupachatelů za trestné činy na základě popisu skutků, které byly formulovány soudem prvního stupně v rozsudku o schválení dohod o vině a trestu stejně jako později v rozsudku odsuzujícím stěžovatele za jím spáchané trestné činy (tj. včetně konkrétního vymezení role stěžovatele) v zásadě tedy mohlo vyvolat pochybnosti, zda soud nepředjímal otázku o tom, jestli stěžovatel naplnil všechny podmínky nezbytné k závěru o jeho vině (srov. bod 55. citovaného rozsudku)“.* Nejvyšší soud pak v uvedených rozhodnutích poukázal na další rozsudky ESLP, které se zabývaly posuzováním otázky nestrannosti soudu a respektování práva na presumpci neviny, jako jsou rozsudky ESLP ze dne 16. 2. 2021 ve věci Meng proti Německu, č. stížnosti 1128/17, ze dne 12. 11. 2019 ve věci Adamčo proti Slovensku, č. stížnosti 45084/14, ze dne 5. 7. 2001 ve věci Erdem proti Německu, č. stížnosti 38321/97, rovněž pak také na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ze dne 18. 3. 2021 ve věci C-440/19), ale i své usnesení ze dne 23. 3. 2023, sp. zn. 11 Tdo 1025/2022, v němž se také vyjádřil k výkladu zásady presumpce neviny v odděleně vedených řízeních spolupachatelů s respektem k citované judikatuře evropských soudů. V citovaných a nedávno projednávaných konkrétních věcech pak Nejvyšší soud dospěl k závěru o objektivní existenci pochybností o nestrannosti soudce, resp. předsedy senátu a přísedících (členů senátu), o důvodech pro vyloučení orgánu činného v trestním řízení ve smyslu § 30 trestního řádu, přičemž tak seznal porušení pravidel spravedlivého procesu a rozhodování v rozporu se zásadou presumpce neviny (§ 2 odst. 2 trestního řádu).

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všetická.

- Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Všeticková.

takovém svém předcházejícím rozsudku ve věci jiné osoby soud do popisu skutku zahrnul i obviněného, bylo-li to nezbytné pro správné vystižení právní kvalifikace, pokud přitom jednoznačně vyjádřil, že tento obviněný je stíhaný v samostatně vedeném trestním řízení, jeho vina dosud nebyla zákonným způsobem prokázána a tento rozsudek se jej netýká. Přitom jsou významné především použité slovní formulace a také kontext, v němž byly učiněny, a to jak ve výroku takového předcházejícího rozsudku, tak i v jeho odůvodnění.“ Skutečnost, že soud prvního stupně nad rámec výše uvedeného byl ovlivněn obsahem schválené dohody o vině a trestu uzavřené mezi výše uvedenými obviněnými a státní zástupkyní, vyplývá i z odůvodnění napadeného rozsudku, kdy soud prvního stupně pod bodem 723. odůvodnění dovozoval věrohodnost slyšeného svědka [REDAKCE] (původně obviněný) odkazem právě na uzavřenou dohodu o vině a trestu.

31. S ohledem na výše uvedenou argumentaci dospěl odvolací soud k závěru, že je namístě napadený rozsudek v plném rozsahu zrušit (tedy ve vztahu ke všem obžalovaným, o jejichž vině či nevině bylo rozhodováno), věc vrátit soudu prvního stupně a paralelně podle § 262 trestního řádu nařídit, aby věc byla projednána a rozhodnuta v jiném složení senátu, kdy rozhodující senát nemůže být obsazen předsedkyní senátu JUDr. Olgou Smrčkovou, ani přísedící Janou Božovskou.
32. Jako nesouladný s trestním řádem lze označit postup soudu prvního stupně bezprostředně předcházející vyhlášení napadeného rozsudku. Jak plyne z průběhu hlavního líčení dne 29. 6. 2023 v projednávané věci (v níž je rozhodování meritorní povahy ze zákona svěřeno senátu, tedy předsedovi senátu-soudci z povolání a dvěma přísedícím-soudcům laikům) bylo po závěrečných řečech státní zástupkyně, obhájců a obžalovaných (k nimž došlo již ve dnech 24. 4. 2023 a 25. 4. 2023) podle § 218 odst. 1 trestního řádu tzv. znovuotevřeno dokazování, což svědčí o tom, že soud považoval za nutné ještě některou okolnost objasnit, dokazování doplnit a tím v hlavním líčení pokračovat. Následně tedy došlo k doplnění dokazování řadou listin, pak bez učinění dotazu na návrhy na doplnění dokazování (§ 215 odst. 4 trestního řádu) a bez prohlášení dokazování za skončené (§ 216 trestního řádu) bylo znovu stranám uděleno slovo k závěrečným řečem (kdy státní zástupce a obhájci toliko odkázali na již dříve přednesenou řeč) a po realizaci práva obžalovaných na poslední slovo, aniž by bylo hlavní líčení přerušeno za účelem závěrečné porady soudu ve smyslu § 126 trestního řádu (tedy předsedkyně senátu s přísedícími), při níž musí dojít k hlasování ve smyslu § 127 trestního řádu, jehož výsledkem je výrok rozhodnutí, byl ihned vyhlášen napadený rozsudek, a to prostřednictvím programu SpeechTech. To svědčí o předčasně připraveném rozhodnutí, které logicky nemohlo být výsledkem celého procesu se všemi svými nezbytnými částmi.
33. Uvedeným postupem soudu prvního stupně byla porušena řada ustanovení trestního řádu, požadavků na spravedlivý proces a na rozhodnutí nestranným soudem (a zákonným soudcem), který postupuje v souladu se svými právy a povinnostmi. Jedná se o podstatnou vadu řízení, která založila nezákonnost napadeného rozsudku.
34. Všechny shora vytýkané procesní vady pak logicky ovlivnily i zákonnost přezkoumávaného rozsudku v části týkající se všech zproštěných obžalovaných, jejichž výroky o vině (resp. nevině) byly napadeny odvoláním státní zástupkyně. Zde musí odvolací soud akcentovat, že právě do zprošťujících výroků směřuje odvolání státní zástupkyně podané v neprospěch všech obžalovaných, kteří byli soudem prvního stupně zproštěni obžaloby. Proto je žádoucí, aby i o jejich vině či nevině rozhodoval nestranný soud v senátě složeném ze soudců, kteří se účastnili, resp. budou účastnit, celého hlavního líčení a v něm provedeného dokazování.
35. Jelikož celý rozsudek soudu prvního stupně musel být zrušen již z důvodu podstatných procesních pochybení vzniklých před vydáním napadeného rozsudku a o věci bude muset znovu rozhodnout senát v jiném složení, je předčasné zabývat se vadami samotných výroků a odůvodnění rozsudku vytýkanými všemi odvolateli. Odvolací soud si dovolí toliko poznamenat, že námitky vztahující se k nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku se jeví býti důvodnými a že soud prvního stupně

v rámci nového projednání věci a svého rozhodnutí by se měl daleko více koncentrovat na důkazy týkající se jednání a subjektivní stránky jednotlivých obžalovaných, kteří jsou právě v trestní věci vedené pod sp. zn. 20 T 9/2022 stíháni, aby mohla být bezpečně posouzena jejich trestní odpovědnost, a to i v rámci případného přezkumného řízení. Často používané obecné úvahy, paušalizace zjištění bez vztahu ke konkrétní osobě a odkazu na důkazní podklad totiž vzbuzují nejasnosti a pochybnosti o náležitém objasnění věci a správnosti skutkových zjištění a právních závěrů. V tomto směru odvolací soud musí připomenout zákonné požadavky na odůvodnění rozsudku uvedené v ustanovení § 125 odst. 1 trestního řádu.

36. Nadto by měl soud prvního stupně důsledněji zvážit, zda za situace, kdy v případě tzv. kurýrů (což se má týkat všech v této věci stíhaných obžalovaných) je velmi podstatné objasnění jejich vědomostní složky zavinění, může spolehlivě rozhodnout i v nepřítomnosti takových obžalovaných, tedy aniž by se pokusil je osobně vyslechnout.
37. Závěrem lze tedy shrnout, že v dané věci byla významným způsobem porušena pravidla spravedlivého procesu, jenž je založen mimo jiné na ctění zásady presumpce neviny, bezprostřednosti či rozhodování nezávislým, nestranným a zákonným způsobem obsazeným soudem. Při shora konkretizovaných podstatných pochybení krajského soudu musel být napadený rozsudek z podnětů všech podaných odvolání v celém rozsahu zrušen, věc musela být vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, a to v jiném složení senátu (jejímž členem již nemůže být předsedkyně senátu JUDr. Olga Smrčková, ani přísedící Jana Božovská, a to ani jako přísedící náhradní). S ohledem na charakter vytýkaných vad dosavadního řízení bude třeba hlavní líčení provést znovu, tedy nepostačí na změnu ve složení senátu reagovat postupem podle § 219 odst. 3 výtýkání trestního řádu.
38. Pro úplnost odvolací soud připomíná, že napadený rozsudek v části týkající se obžalované [REDAKCE] byl zrušen jen v důsledku odvolání podaného obžalovanou (tedy v její prospěch), a proto bude muset být při novém rozhodování dodržena zásada zákazu reformationis in peius, tedy zákazu změny k horšímu, jak vyžaduje ustanovení § 264 odst. 2 trestního řádu.

Poučení

Proti tomuto usnesení **není** řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 16. května 2024

Mgr. Martin Kantor v. r.
předseda senátu

Vypracoval: Mgr. David Protiva v. r.